Kőszeg, 1923. január h 28.-án. 4. szám. 43. évfolyam

Magyar Nemzeti Muzeum Budapest Kötelespéldány.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Helyb ...ETÉSI ÁR: ..., félévre 120 K, negyedévre 60 K. ...zétküldéssel egész évre 360 K. szám ára 6 korona.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztők és kiadók: ifj. Rónai F. és Pandur B.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. sz.
Telefon-szám 23.

Nyilttér sora 20 korona.
Hirdetések négyzetcentiméterenként 6 K. számitatnak.

A trónkérdés Magyarországon.

Irta: Csapodi József.

(Folytatás.)

II. A trónbetöltés módja a Habsburg-házbeli királyok korában.

A mohácsi csata után az ország két nagy pártra szakadt. Az egyik párt a nemzeti párt, melyhez a köznemesség zöme és mintegy 30 főur csatlakozott, az 1505-iki rákosi határozathoz hiven magyar embert akart királlyá választani és jelöltje Szapolyai János főur volt. A másik párt az udvari párt vagy német párt pedig Habsburg Ferdinánd főherceg körül csoportosult Megindult az elvi alapon álló küzdelem. A nemzeti párt a szabadkirályválasztás elvét irta zászlajára; a német párt pedig a családi örökösödési szerződésekre támaszkodott. A nemzeti párt Székesfehérvárott gyült össze királyválasztó országgyülésre, melyen Ferdinánd főherceg követei is résztvettek. Egyhangulag Szapolyai János szepesi grófot és erdélyi vajdát választották királlyá. Werbőczi megkérdezte a nemeseket „akarjátok-e Ferdinánd főherceget királyotokul vagy nem?" „A világért sem!" volt az egyhangu válasz. „Kit akartok hát?" „János vajdát" felelték. „Éljen János király" — hangzott mindenfelől. János vajdát meg is koronázták Székesfehérvárott.

Ferdinándot pedig néhány udvari ember Pozsonyban választotta magyar királlyá, a koronázással azonban várniok kellett.

János királyt óriási vagyona és népszerüsége jutatta a magyar trónra. Ferdinándot pedig a Habsburg-ház százados igényei. A Habsburg-ház hatalmát szerencsés házasságok révén szerezte. (Bella gerunt alü, An felix Austria nube.) Salamon Ferenc történetiró szerint Ferdinánd megválasztásának egyik hatalmas indoka volt az, hogy hivei azt állitották, miszerint Ferdinánd leányágon még az Árpádok véréből származott le. Leghatalmasabb volt azonban az a politikai ok, hogy Ferdinánd, mint Ausztria és Csehország örökös ura, testvére V. Károly német császárnak, jobban meg tudja védeni az országot a török ellen, mint Szapolyai.

I. Ferdinánd arra törekedett, hogy örökös jogon ismerjék el Magyarország királyának, mégis kétségbevonhatatlan tény, hogy Ferdinánd teljesen szabadválasztás alapján jutott a magyar trónra amit ő is elismer egy 1527-ben kelt levelében. Ugy János, mint Ferdinánd megválasztásával a nemzet uralkodóházat is választott, mert mig a megválasztott király fiuivadékai élnek a királyt ezekből kellett választani. Következett az 1485-i nádori cikkből. Világosan kifejezte azonban ezt az 1547. V. t.-c. valamint az 1538-iki nagyváradi béke 41. pontja. Az 1547. V. t.-c. elfogadta a Habsburg-ház fiágának örökösödési jogát a magyar királyi trónra, de nem az egész Habsburg-háznak, hanem csak a Ferdinándtól leszármazó fiutódoknak örökösödési jogát állapitotta meg, tehát a Habsburgok spanyol ága, melynek V. Károly császár az alapitója, kizáratott.

Az örökösödés kimondása mellett is a királyválasztási jog mégis megmaradt sértetlenül a nemzetnél, mert sem az elsőszülöttségi, sem pedig más örökösödési rend megállapitva nincs, hanem a nemzet a család férfitagjai közül szabadon választott. I. Ferdinánd pedig minden követ megmozgatott, hogy az elsőszülöttségi jogot elismertesse a nemzettel, de nem sikerült keresztülvinnie.

A nagyváradi béke kiköti, hogy János király halála után az egész ország Ferdinándra és örököseire száll, mégha fia volna is Jánosnak, ha azonban Ferdinándnak magva szakadna a Szapolyaiak örökösödési joga ujra föléled, abban az esetben pedig, ha mindkét királynak fiutódokban magva szakadna, a nemzet szabadkirályválasztási joga életbe lép.

János királlyal az utolsó koronás magyar ember szállott sirba. Nagy áldozatot hozott János király a nagyváradi béke aláirásával, de az állandó béke érdekében megtette.

A Habsburgok idejében a királyi trón betöltésének módja tekintetében ugyanazon jogelv uralkodott, mint a vegyesházbeli királyok korában, vagyis a család férfitagjai közül a nemzet szabadon választotta a király személyét. II. Mátyástól kezdve a választás már törvényeinkben is formális kifejezésre jut. A hatalmas török birodalom ellen irányuló védekezés szükségessé tette, hogy azt válasszák meg Magyarország királyának, aki elsőszülöttségi jogánál fogva az osztrák örökös tartományoknak is urává lesz és aki a német császári trónt is örökli, mert az ilyen fejedelem sikeresebben védheti meg az országot a török ellen.

Igen fontos fordulópont a magyar alkotmány történetében az 1687-iki pozsonyi országgyülés. Ezen országgyülés II. t.-c. Lipót király nagy érdemeire való hivatkozással (magyar vérrel végre-valahára felszabaditotta a magyar területeket) kimondja, hogy ezentul az ország rendei csak Őfelsége fiörökösei közül az elsőszülöttet fogják királyokul tekinteni és azzá koronázni. Mig az 1547. V. t.-c. csak a Habsburg-ház fiágának az örökösödését mondja ki, addig az 1687. II t.-c. tovább megy, mert a fiágon belül megállapitja az örökösödési rendet is. még pedig a fiági elsőszülöttségi rendet. De ez a törvény sem állapitja meg föltétlenül az örökösödést, hanem a királyi hatalom törvényszerü gyakorlásának elengedhetetlen kellékeül továbbra is megállapitást nyer a koronázás, a királyi hitlevél kibocsátása és a királyi eskü letétele. Az 1867. III. t.-c. az örökösödési jogot a Habsburg-ház spanyol ágára is kiterjeszti. Egyuttal kimondja a törvény azt is, hogyha mind I. Lipótnak, mind pedig II. Károlynak, az akkori spanyol királynak fiutódokban magva szakadna, akkor a nemzetre visszaszáll a szabadkirályválasztási jog. Ez világosan bizonyitja, hogy ezen törvények a szabadkirályválasztási jogot nem szüntették meg, hanem csak bizonytalan időre fölfüggesztették. A nemzet a szabadkirályválasztás elvének fölfüggesztésébe nem tudott belenyugodni és az ezen okból származó elégületlenség volt legalább részben az 1703-ban kitört II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának oka.

I. Lipótnak két fia volt: József és Károly. József lett a magyar király, valamint a német császár és a cseh királyi koronát is ő örökölte. Károly pedig a spanyol koronát örökölte, mivel a Habsburgok spanyot ága II. Károly spanyol királyban 1700-ban kihalt. Örökösödési rend még nem volt megállapitva a családban, ezért Lipót, hogy az egyenetlenségeknek elejét vegye meghatározta, hogyha József fiutódok nélkül halna meg, József leányaira száll az örökség s csak ezek kihalta esetében Károly leányaira. Ezen örökösödési szerződés, melyet József és Károly elfogadtak és aláirtak 1703. szeptember 12-én jött létre.

Ezen egyezség családi rendelkezés volt, tehát nem lett törvénybe iktatva, igy tehát Magyarországra kötelező ereje nem volt.

I. József fiuleszármazók nélkül halt meg, tehát a családi rendelkezés értelmében Károlyra a Habsburg-háznak egyetlen még élő férfitagjára szállottak az összes örökös tartományok a spanyol monarchiával együtt. Magyarországnak is Károly lett a királya III. Károly néven az 1687. II. t.-c. értelmében. A spanyol koronát Károly azonban nem tarthatta meg, mert az európai egyensuly biztositására irányuló nemzetközi politika ebben megakadályozta.

III. Károlyt az 1712. évi országgyülésen koronázták meg magyar királynak és ezt az 1715. I. t.-c.-be iktatták. Az 1715. III. t.-c. kimondja, hogyha Lipót királytól leszármazó fiág kihal, akkor a nemzetre visszaszáll a szabadkirályválasztási jog. III. Károly bizott abban, hogy lesz férfiörököse, mert ellenkező esetben az örökös tartományok az 1703. évi egyezség értelmében bátyjának, I. Józsefnek leányaira szállana.

Ezért arra törekedett, hogy az örökösödési jogot leányainak biztositsa. 1713-ban megalkotta a házi törvényt, mely a trónöröklést a leányágra is kiterjeszti. Ez annyiban ellenkezett az 1703-i egyezséggel, hogy III. Károly fiutódok nélküli halála esetében az osztrák örökös tartományok nem I. József, hanem III. Károly leányaira szállanak. Ezen házi törvényt nevezték pragmatica sanctionak.

Magától értetődik, hogy ezen rendelkezés Magyarországra, melynek szabadkirályválasztási joga az 1715. III. t.-c.-ben is hangsulyoztatott, nem terjed ki. Erdély tartománygyülése 1722-ben elfogadta az osztrák pragmatica sanctiót és 1744-ben törvénybe is cikkelyezte. Erdély rendeinek ezen alkotmánysértő eljárása ellen a magyar országgyülés több izben protestált, az 1791. VI. t.-c. pedig kimondja, hogy mivel Erdély a magyar koronához tartozik, ugyanazon örökösödési törvények alatt áll, melyek a magyar korona országaira nézve hozattak.

III. Károly minden befolyását felhasználta, hogy Magyarországon is elfogadtassa a leányág örökösödési jogát. Az 1722-iki országgyülésen a közvélemény már annyira elő volt készitve, hogy a formális kezdeményezés is a rendek részéről indult ki. Az 1723. I., II. és III. t.-c. a nőág egy részének az örökösödését csakugyan el is fogadta. Divatossá lett nálunk, hogy az 1723. I. és II. t.-c.-et pragmatica sanctiónak nevezik, pedig ez teljesen hibás elnevezés, mert nálunk a pragmatica sanctiót sohasem ismerték el törvénynek, az 1723. I. és II. t.-c. pedig különbözik attól. (Nálunk ugyanis a törvénynek külön neve nincs.)

Hirdetmények.

A soproni siketnéma intézetnek az 1923—24. tanévre való felvétel előkészületeivel kapcsolatosan felhivom az érdekeltek figyelmét, hogy a város területén lévő süketnémákat azok szülői, vagy hozzátartozói f. évi február 4-ig Városháza 14. számu szobájában jelentsék be. Egyben értesitem az érdekelteket, hogy kérvényükkel közvetlenül a siketnéma intézet soproni igazgatóságához forduljanak.

Felhivom a 12—21 éves iskolánkivüli ifjak közül azokat, akik még ezideig nem jelentkeztek, hogy január 31-én és február 1-én d. e. 9—10 óráig személyi adataik felvétele céljából haladéktalanul jelenjenek meg a Városházán (emelet, hátsó feljárat.)

Közhirré teszem, hogy a rokkantellátásban nem részesülő vitézségi érdemtulajdonosok, az őket megillető érempótdijakat — az előzetes havi részletekben való igénylés jogának épségben tartása mellett — célszerüségi okokból minden év junius havában kapják meg.

Közhirré teszem, hogy 1922. évre elsőizben kivetett III. o. kereseti adókivetési lajstrom a

városi adóhivatalnál, f. évi január 29-től 8 napi közszemlére van kitéve.

Közhirré teszem, hogy mindazon elszakitott területen illetőséggel biró, de állandóan Magyarország területén tartózkodó hadköteles korban levő egyéneket, kik valamely utódállamtól katonai szolgálatra, sorozásra stb. behivójegyet kapnak, miheztartás végett Városháza 14. számu szobájában jelentkezzenek.

Jambrits Lajos polgármester.

Ipartestületi közlemények.

Felhivom mindazon iparosokat, kik általános kereseti adójuk könyvvezetése alul felmentést kérnek, a kérvény mintát a testület hivatalában megtekinthetik, és ugyanott erre vonatkozóan bővebb felvilágositást is kaphatnak. A kérvények 20 koronás okmánybélyeggel felszerelve a Pénzügyigazgatósához cimezve, február 1-ig az ipartestületnél beadandók.

Dömötör Gyula ipartestületi elnök.

HIREK.

Személyi hir. Nagy-Ebeling Miklós dr. városi gazd. tanácsnok Budapesten volt, hol több városi ügyet szorgalmazott a miniszteriumoknál.

A városi erdőmesteri alias tényleg megüresedett, mert Szy Géza ezen állásától megvált és már elis foglalta uj állását Lakompakon, hol mint fűrésztelepvezető nyert a hercegnél alkalmazást. A polgármester, tekintettel az erdőmesteri állás fontosságára, több reflektánssal érintkezésbe lépett azonnal, hogy az erdők ne maradjanak vezető nélkül. Megállapodásra azonban ezideig még végleg senkivel sem jutott.

Kőszeg város küldöttsége a főispani beiktatáson. Tarányi Ferenc dr. főispáni beiktatásán Kőszeg város küldöttségileg vett részt. A küldöttséget, melyben Paller József dr., Czeke Gusztáv, Kincs István, dr. Marton Jenő, Eitner Gusztáv, Csermák és Kurbély bencéstanárok, valamint Lingauer Albin nemzetgyülési képviselő vettek részt, Jambrits Lajos vezette, ki üdvözlő beszédében rámutatott Kőszeg sulyos gazdasági helyzetére és kérte a főispán támogatását a város részére, mit az megigért azzal, hogy legközelebb ellátogat Kőszegre és közvetlenül fog meggyőződést szerezni a helyzetről.

A Himnuszról. Minden vasárnap reggel 9 órakor a Jézus Szive templomban a katonaság részére mise van, melynek végeztével elenekelik a Himnuszt. A jelenlevő közönség egy része ülve halgatja végig a magyarok szent fohászát, másik része pedig az ének előtt távozik a templomból. Ez a dolog elsősorban sérti a Himnusz szimbolumát, másodsorban pedig idegenek előtt esetleg oly szinezetet vesz a dolog, mintha tüntetés lenne a Himnusz ellen. Mi tudjuk nagyon jól, hogy Kőszeg hazafias lakossága közül azok, kik eltávoznak a Himnusz alatt a templomból, csupán szórakozottságból teszik azt, s még gondolatban sem volnának képesek a minden magyar előtt szent imát készakarva igy megserteni. Ép ezért penditjük ezt itt meg, hogy a kőszegiek sokpróbás magyarságán esetleg idegenek előtt csorba ne essék.

Rőtfalva és Rendek visszacsatolása érdekében tett intézkedésekről levélben értesitette Lingauer Albin képviselő a polgármestert. Ezek szerint az elcsatolás még nem végleges, mert a népszövetség által nincs még jóváhagyva. Tárgyalások folynak Ausztriával azirán t, hogy valamely más kompenzációk ellenében olyan megegyezés létesüljon, hogy Szentpéterfa és Ólmod mellett Rőt és Rendek is itt maradasson, de a rőti utat, mely Kethely felé vezet, az osztrákok szabadon használhatnák.

Az ipartestület közgyülése. Vasárnap d. u. tartotta a kőszegi ipartestület a 37 ik évi rendes közgyülését a városháza tanácstermében. Varga Imre alelnök fél 3 órakor nyitotta meg a gyülést. A határozatképesség megállapitása után az elnöki jelentést, ugyszintén a pénztáros jelentését tudomásul vette a közgyülés. Az 1923 évre a tagsági dijakat a következőkép allapitották meg: Önkéntes tagdij 300 korona, idős, kevés forgalmat elérő egyedül dolgozó szerényebb anyagi viszonyok között élő iparos 150 korona, fiatalabb, tanoncot vagy segédet alkalmazó, jobb anyagi viszonyok közt élő iparosok 300 korona, 3 segédet s tanoncot alkalmazó 500 korona és végül 3 segédnél többet alkalmazó iparos 800 korona tagdijat fizet évenként. Szegődési dij ha ezt a szülő fizeti, vagy ha az iparos annak fizetését magára vállalja 500 korona, ha az iparos saját gyermekét szegődteti 250 korona. Szabadulási dij 1000 kor., iparos saját gyermeke után 500 korona. Beiratási dijat a közgyülés 3000 koronában állapitotta meg. Az 1923. évi költségelőirányzat 222.325 koronában lett megállapitva. Ezután következett a tisztujitás. Elnöknek egyhangulag Dömötör Gyulát, az ipartestület 3 éven át volt agilis elnökét választották meg. Dömötör az elnökséget nem akarta elfogadni, de amikor látta a gyülés egyhangu lelkesedését, elfogadta az elnöki tisztséget, amit a gyülés dörgő éljenzéssel vett tudomásul, mert hisz köztudomásu dolog, hogy nálánál alkalmasabb és rátermettebb iparos, ki az iparosság érdekeit ugy képviselje, mint ő, — kevés van. Az előljáróságba a következők lettek megválasztva: Höffer János, Rusznyák Ferenc, Kiss Gyula és Varga Imre. Póttagok: Kohlman János, Csanits Sándor és Muszli Sándor. Számvizsgálók: Krampol József, Mayer János és Balikó József lettek. Az uj elnök, miután megköszönte a beléhelyezett bizalmat, egy-két rövid bejelentés után a gyülést bezárta. Az iparosság megnyugodva távozott a közgyülésről, mivel oly vezetőséget választott meg, amely az iparosság ügyeit mindenféleképen szivén viseli és működésével az iparosság ügyét előmozditja.

Petőfi ünnepély. Az állami polgári fiuiskola január hó 28 án d. u 5 órakor a következő müsor keretében hódol a legnagyobb költőnek emlékének: 1. Hiszek egy Istenben, énekli az iskola énekkara. 2. Várjátok Petőfit! Bartók Lajostól, szavalja Márkus Gyula. 3. Alkalmi beszéd, mondja Taucher Gusztáv tanár. 4. Járjatok be minden földet, énekli az énekkar. 5. Ha férfi vagy, légy férfi, szavalja Schwarz D. 6. Petőfi dalok: Rózsabokor a domboldalon... Fényes csillag, előadja az énekkar. 7. A hazáról, szavalja Faymann János. 8. Vándorlegény, előadja Fülöp Béla. 9 Ereszkedik le a felhő, népdalegyveleg, énekli a kar. 10. Elet vagy halál! szavalja Fehér József. 11. Befordultam a konyhába, énekli a énekkar. (Élőkép). 12. Téli esték, előadja Ludwig András. (Eletkép.) 13. Tied vagyok, tied hazám, énekli a kar. (Élőkép.) 14. Himnusz.

Az ev. leánygimnázium Petőfi születésének 100 éves évfordulója alkalmával február 1-én d. u. 5 órakor az intézet disztermében emlékünnepet rendez. Ez ünnepélyre a t. szülőket, iskolabarátokat és érdeklődőket az igazgatóság ez uton is meghivja. Az ünnepély musora Roth Jenő könyvkereskedésének kirakatában olvasható. Belépti dij 50 K., állóhely 30 K. A tiszta jövedelmet az aszódi Petőfi-fögimnázium javára forditja az igazgatóság s e kulturcélra való tekintettel felulfizetéseket is köszönettel fogad.

Az evang. népiskolákban a mult vasárnap tartott Petőfi ünnepély szépen sikerült. Az ízlésesen feldiszitett iskolatermet zsufolásig megtöltötte a nagyszámu közönség ugyannyira, hogy még a folyosóra is sokan kerültek. A szeobnéi szebb Petőfi költeményeket a fiuk és leányok egyaránt, hévvel és szép hangsulyozással szavalták el. Bácz tanitó méltatta a nap jelentőségét. Kedves, megkapó jelenet volt Kőszegi Lenke szóló éneke, aki nagyatya Hammer Gyula igazgató harmonium kiséretével a nemzeti „Hiszekegy"-et szépen énekelte el.

A kőszegi helyőrség tisztikara február 7-én a „Hunyadi Mátyás" reáliskolai nevelőintézet disztermében musoros zártkörü táncestélyt rendez, a katonai sporttalap céljai javára. A zenét az 5. honvéd gyalogezred zenekara szolgáltatja.

A Sörkert árverése szerdán lesz. Eddig egy ajánlat érkezett be, de reméli a város, hogy nagy konkurrencia lesz.

A földbirtokrsformmal kapcsolatos tárgyalási munkálatok kedden kezdődnek Kőszegen. Közel 50 házhelyigénylő jelentkezett.

Elveszett f. évi január 5—10 ike között, a Jurisich laktanyától a Pallisch utcáig egy H. M. monogrammos sárga selyem zsebkendő. A becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja át e lap kiadóhivatalában.

A fürdés és a nemezgyár. A város legutóbb elhatározta, hogy városi fürdőt létesit a Stipkovits malom alatt. A terv általános helyeslésseltalálkozott az egész városban, mert igazán szükség van reá. Hogy azonban a fürdőhely vize minden tekintetben kifogástalan legyen, a város megkereste a nemezgyárat, hogy a malomárokba semmiféle gyári szennyvizet be ne engedjen, hanem azt a vadárokba boosássa be.

Ujból merhetnek bort a kapás korcsmák. Mig az épitési viszonyok meg nem engedik, hogy a Bortermelők Szövetkezete egy közös vendéglőt létesithessen és ott a helybeli bortermelők borait kimérhesse, a pénzügyigazgatóság megengedte a kapás korcsmáknak, ugy mint a multban is, hogy saját termésu boraikat időközönként ujból kimérhessék. A rendelet egy-két közegészségügyi intézkedést is tartalmaz, melyet a legközelebbi városi közgyülés fog elintézni ugy, hogy a kapáskorcsmák februárban már ki is nyithatnak.

A Nemethy—Pilinszky—Keresztes—Karácsonyi estélyre tekintettel az órjási érdeklődésre, a rendezőség 4 erkélypáholyt állitott fel. Ezen helyek ugy akusztika, mint kilátás szempontjából elsőranguak. A hölgyeket kéri a rendezőség, hogy a kalaphordást mellőzzék, kivéve az erkélyt, hol az zavart nem okoz. Erkély páholy ülésenkint 300 kor. Az estélyen Mikes János grófon kivül, ha betegsége nem akadályozza, előreláthatóan Kapi Béla őméltósága, a Kulturegylet elnöke, amelynek együttmüködésével rendezzük az estélyt, is meg fog jelenni. Erkély páholy s néhány jegy még kapható Róthnál és az Emericanumban.

Sportmulatság. A Kőszegi Sport Egylet február hó 11 én rendezi a Mulatóban farsangi táncmulatságát.

Koncz Jani nagy hangversenye. A világhiru hegedümüvész, aki a mult évi hangversenyével oly maradandó emléket hagyott mindannyiunk szivében, ismét eljön hozzánk. Kedden este a leánygimnázium disztermében 8 órai kezdettel tartja ezidei hangversenyét, melyre a müsort a legszebb müvekből válogatta össze a müvész. A lelkesedés valószinü a mult évit is felul fogja mulni s biztosra vesszük, hogy a közönség, melyet tavaly valósággal magával ragadott a fiatal müvész, idén is zsufolásig megfogja tolteni a termet.

Az Első Magyar Nemez-, Posztó- és Fezgyár R. T. tisztviselőinek február 10-iki zártkörü müsoros táncestélyére már nagyban folynak az előkészületek. A nivós programm keretében többek közt bemutatásra kerülnek Nehammer Gyula saját szerzésü dalai, amelyet a komponista maga kisér zongorán. A posztógyár agilis igazgatójáról csak kevesen tudják városunkban, hogy tehetséges zenekoitó is és igy ez a szám méltán kelthet érdeklődést. A rendezőségnek sikerült, nagy áldozatok árán az egyik legkitünőbb film burleszket, a pesti Kamara-mozgó volt slágerét „Chaplin mint női szabó" megszerezni, mely fél órán át tartja állandó kacagásban a közönséget. Halhatatlan nagy lirikusunkról Petőfiről az estélyen Krompaszky Ede a „Hir" főszerkesztője fog megemlékezni. A szavalattal, táneszámokkal és párjelenettel tarkitott másfélórás müsor ugyhiszük, felejthetetlen estét fog a közönségnek szerezni. Jegyek elővételben a névre szóló meghivó felmutatása mellett Róth Jenő könyvkereskedésében kaphatók. A bevétel a helybeli három nőegyletnek és a Horthy akciónak lesz juttatva.

A vadászok figyelmébe! Megérkezett a földmivelésügyi miniszter azon rendelete a kőszegi polgármesteri hivatalhoz, mely szerint a vadászok tiz darab szarkát, vagy szürke varjut kötelesek évenkint lelőni. A rendeletet a napokban adja ki a polgármesteri hivatal.

Ingatlanforgalom. Kappel Mihály eladta a Czetler dülőben levő szőlőilletőségét 11.000 K-ért Bauer János és nejének. Özv. Ernst Sámuelné eladta a Poindl és Gubahegyen lévő szántókat 385.000 koronáért Miletits István és nejének.

Lopják a határtmegjelölő karókat. A határkiigazitással kapcsolatosan megtörtént a határmegjelölés, mihez vastagabb karófákat használtak föl. Megállapitást nyert, hogy ezeket a karófákat most ellopkodják. A városi hatóság szigoru ellenőrzésre utasitotta a felügyelő személyzetet.

Anyakönyvi kivonat az elmult hétről. Születések: — — — Fráner Anna: Lajos r. k. Göbel József—Janzsó Mária: József r, k. Pandur Ferenc—Imre Mária: Ferenc r. k. Schedl Márton—Maurer Izabella: János r. k. Sulyok Ferenc—Randweg Mária: Margit r. k. Halálozás: Randweg János 25 éves, tüdővész.

A lelketlen szülők. Mult heti számunkban megirtuk, hogy Farkas József és vele vadházasságban élő Jungwirth Györgyné ellen, a gyermekeiknek koldulásra való kényszeritése miatt kihágási eljárás lett folyamatba téve. Egyben az ország területéről is ki lettek utasitva és 8 napon belül el kell hagyniok Magyarországot. Nagyon helyesen alkalmazta a rendőrség ezt a szigoru büntetést, mert az ily lelketlen emberek, kik ahelyett hogy dolgoznának, két kis gyermek koldulásából élnek, nem érdemelnek semmi kiméletet.

Egy kis gyermek balesete. Gróf József barakklakó 9 éves Géza nevü fia a Sziget-utca 20 számu ház előtt futás közben elesett s a ball felső lábszárcsontját eltörte. A sulyosan megsérült fiut beszállitották a városi kórházba. A vizsgálat megállapitotta, hogy a balesetért senkit sem terhel felelősség, ezt csupán a gyermek csintalansága idézte elő.

Elválás akadályokkal. Papileszky Vitold lengyel tanitó, kintornás, vándormozitulajdonos stb. stb. azért jött Kőszegre, hogy életpárjától könnyebben elválhasson, de a rendőrség ezt a neki oly édes pillanatot is megkeseritette azzal, hogy 3 napi elzárásra itélte el a kötelező jelentkezés elmulasztása miatt.

Akik rafizettek a csempészésre. Preisz Károly és Preisz Ferenc kőszegi fiatalemberek egy kis határforgalmi ténykedésért szorosabb ismeretséget kötöttek a rendőrséggel s ebből az ügyből kifolyólag 15 napig a rendőrség szives vendégszeretetét kénytelenek élvezni. Preisz Károly 8700 korona értékü dohányt, testvére pedig 25 kiló sót szándékoztak a határon át csempészni, de tetten érték őket, s igy került a két testvér a rendőrbiró elé, aki aztán utlevél kihágásért egyenkint 15 napi elzárásra és 1000—1000 korona pénzbüntetésre itélte el őket.

A bor hatása. Az utóbbi időben sürün lehet az estéli órákban az utcán látni csapatosan járó burgenlandi atyafiakat, akiket a tömött hátizsákjukból kikandikáló üvegek és demionok azonnal elárulják, hogy ezek az ugynevezett borcsempészek, akiknek száma rövid időn belül igen elszaporodott. Magyar részről a bornak kivitele engedve van s ezért nem is törődik veluk a hatóság; törődjön veluk az osztrák. Ezek az atyafiak nemcsak a náluk levő üvegeket töltik meg borral, hanem rendszerint saját magukat is teleszivják a szőlő levével, s ilyenkor aztán zajos és élénk viták közt indulnak utnak a városon keresztül, ei nem mulasztva a közbeeső korcsmák meglátogatását. Az egyik ilyen hangos társaságnak egy dicső tagja, névszerint Hochschopf János sopronudvardi fiatalember az egyik éjjelen ugy beszedett a jó borból, hogy a Korona-kávéház ablakpárkányát karosszéknek nézte és beleült, a nagy ablakot természetesen betörte. Másnap, amikor már a mámorát kialudta, botrányos részegségért meg lett büntetve. A kávés kára 8 ezer korona, a melyet kérdés betudnak-e hajtani az idegen honos csempészen.

Évenkint fizetik az érempótdijakat. Sok panasz hangzott el amiatt, hogy a vitézségi érempótdijak postaköltsége sokkal többe kerül, mint amennyit pótdij cimén kifizetnek. A népjóléti es munkaügyi miniszter elrendelte, hogy a vitézségi éremtulajdonosok, akik rokkant ellátásban nem részesülnek, az érempótdijakat az előzetes havi részletekben való igénylés jogának epségben tartása mellett, célszerüségi okokból minden év juniusában egy évi összegben utólag kapják meg. A fent emlitett jogosultaknak a március elsejétől esedékes érempótdijakat már csak juniusban folyósitják. Akik azonban rokkant ellátásban részesülnek, a havi érempótdijakat az ellátási illetménnyel együtt, ezentul is hónaponkint kapják. —

Kötelességmulasztó éjjeli őrök. A kőszegi csendőrőrs egyik járőre Nemescsó községben egyik éjjel az éjjeli őröket alva találta. A kötelességmulasztó éjjeli őröket feljelentették a kőszegi főszolgabiróságnál.

Akiknek sok vaj van a — hátukon. A vámőrség mult heti krónikájából vettük ki az alábbi eseteket. Ugylátszik a legjobb üzlet a vajcsempészés, mert a mult héten lecsipett csempészek mind vajat próbáltak kivinni Ausztriába. Kappel Samu és Petrákovits János kőszegi lakósok 24-én éjjel 25 kilogramm sertéshust és 38 kilogramm vajat akartak Ausztriába kicsempészni. A vámőrségnél való kihalgatásukkor azt vallották, hogy a csempészárukat Gangl Lajos kőszegi lakos adta nekik azzal, hogyha a csempészés sikerül 1000—1000 korona honoráriumot kapnak tőle. Gangl is beismerte, hogy 1500 koronát kapott azért, hogy csempészeket szerezzen. — Konrád Lajos és Konrád Alajos 22-én éjjel 45 kilogramm vajat és 30 kiló turót akartak átvinni. — Fertály Antal lakatossegéd szintén 8 kiló vajat és 300 csomag pipadohány átvivésével próbálkozott. — Horváth László szinész is 25 kg. vajat szállitott a határ felé, amikor a vámőrök elcsipték és előállitották. Az itt felsoroltakat pénzbüntetésre és a csempészáruknak elkobzására itélte el a vámparancsnokság, de mivel a kirótt pénzbüntetést egyikük sem tudta kifizetni, áttették ügyüket a pénzügyigazgatósághoz, ahol átváltoztatják büntetésüket megfelelő elzárásra.

A gőzgépkezelők és kazánfűtők legközelebbi képesitői vizsgái f. évi február hó 9 én fognak megtartatni. A kellően felszerelt kérvények a kerületi pártfelügyelőséghez cimzendők.

A kőszegdoroszlói ev. dalárda f. hó 13 án és 14-én este szépen sikerült Petőfi ünnepélyt rendezett a következő müsorral: 1. Himnusz (karének.) 2. Ünnepi beszéd: tartotta Széles Gyula tanitó. 3. Szavalatok Petőfi költeményeiből. 4. Petőfi szülei, alkalmi egyfelvonásos szinjáték. 5. A honvéd szive. Hazafias szinmü. 6. Szózat. A tiszta jövedelem az aszódi Petőfi gimnáziumra, Petőfi összes költeményeinek az iskolai könyvtárba való beszerzése, és harmonium alapra lett forditva.

Roncsoló toroklob megbetegedés fordult elő Perenye községben. A hatóság megtette óvintézkedéseit a veszedelmes ragályos betegség továbbterjedésének meggátlására.

A gazdatlan lovak. A csendőrség valami uton értesült arról, hogy Tömördről 19 én éjjel 2 csikót akarnak Ausztriába kicsempészni. Nyomozni kezdtek az ügyben s a nyomozás során Koledits József tömördi lakosnál 2 lovat találtak bekötve, amelyekről Koledits nem tudott felvilágositást adni, miként kerültek a lovak az istálójába. Mivel Koleditsnak ez már a második esete amikor idegen lovakat találnak nála, nem nagyon hiszik el neki, hogy ő nem tudott a lovakról semit. Erős a gyanu, hogy Koledits istállója volt a csempészek larakata és innen próbálkoztak alkalmas időben kiliferálni az állatokat. Kiderült még az is, hogy a lovakat Janits János és valami Pintér nevezetü felsőpulyai lakósok részére akarták kivinni. Jellemző a dologban, hogy Koledits Tömörd egyik jómódu gazdája és ily szégyenletes foglalkozásra nem volna rászorulva. A csendőrség a lovakat fefoglalta és átadta a főszolgabiróságnak ahol az eljárás megindult.

Hoitnaknyilvánitás. Stutzenberger István bozsoki cipész 1914. őszén az orosz harctéren eltünt. A holtnaknyilvánitási eljárást a kőszegi kir. járásbiróság meginditotta.

Jóváhagyott szerződés. A vármegyei törvényhatósági bizottság Pusztacsó községnek a kőszegpatyi uradalommal az iparvasut ügyében kötött szerződését jóváhagyta.

Lopások. Tömördön Alacsony János 4 tyukot elemelt Musotits István gazdától. A csendőrség kinyomozta a dolgot és Alacsonyt feljelentette a kőszegi járásbiróságnál. — Geröly István czáki lakostól körülbelül 1½ öl nyárfa szálakat loptak el még a mult év december havában. A csendőrség erre az ügyre is világosságot deritett és a tetteseket feljelentette a szombathelyi kir. ügyészségnél.

Meghalt Kolozsváron a két utolsó negyvennyolcas honvéd. Rabmagyarok földjén, Kolozsvár városában elárvult a negyvennyolcas honvédek menháza. Utolsó két lakóját, Tóth Antalt, Bem apó egykori dobosát és Viskai József honvédet a napokban vitték ki az öreg kolozsvári temető vén fái alá. A két öreg honvéd közül az egyik száz a másik kilencven évet élt.

Gyilkosságért 1 év és 8 havi börtön. Mult év szeptemberében a nagycsomötei Kecskés-féle korcsmában Kunovits József vadászfegyverével agyonlőtte Tolnai Ferenc csömötei legényt. Az ügyet szombaton tárgyalta a szombathelyi törvényszék és Kunovitsot erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésért egy évi és nyolc hónapi börtönbüntetésre itélte el. Ugy az ügyész, mint az elitélt felebbezett az itélet ellen.

Csendben dolgozzunk a magyar jövő érdekében. A belügyminiszter a következő rendeletet intézte valamennyi rendőrhatósághoz: A kormány nem kiván akadályt görditeni a trianoni békeszerződés következtében idegen fenhatóság alá jutott és részben ide menekült magyar nemzetiségi egyének kisebbségi jogainak érvényesitése s sulyos helyzetünk enyhitése céljából vagy a trianoni békeszerződéssel ellenkező, a magyarság rovására megnyilvánuló egyes tünetek tárgyilagos birálata végett ülések tartassanak. Több izben előfordult, hogy az ilyen gyüléseken részben az ott elhangzott szónoklatok, részben az elfogadott határozati javaslatok a nemzetközi jogba nem ütköző kritika határait tullépték, vagy olyan, a magyar nemzet nyilvánvaló békés szándékaival ellenkező kijelentéseket tartalmaztak, amelyek a szomszéd államok részéről kifogás tárgyává voltak tehetők. A magyar kormány az ilyen tartalmu kijelentéseket és határozatokat meg nem engedheti, minthogy ezek az elfogadott nemzetkozi kötelezettségekkel ellenkeznek és nem kivánatos következményeket idéznek fel, azért elrendelem, hogy a rendőrhatóságok ugy az emlitett célból tartani kivánt gyülések engedélyezésének elbirálásánál, mint az engedélyezett ilyen gyülések ellenőrzésénél e szempontokra szigoruan figyelemmel legyenek és minden olyan megnyilatkozást, mely fenti szempontokkal ellentétben áll, feltétlenül akadályozzanak meg.

500 millió a hozomány — és a Szinházi Élet csak 60 korona. Ez az uj szám számol be részletesen pompás képekkel a Magyar Szinház ujdonságáról, Földes Imre „A lányom hozománya 500 millió" cimu nagyszerü vigjátékáról. Csupa szenzáció Ince Sándor népszerü hetilapjának uj száma. Rengeteg képen 12 oldalas mellékleten kivül kottát, Szenes Béla uj regényét, ötletessen számol be az összes heti aktuálitásokról. Egyes szám ára 60 korona, negyedévi előfizetés 600 korona. Kiadóhivatal Budapest Erzsébet körut 29.

Tizenkilenc angolért százhetvenkét indus. Tavaly február elsején, az indiai Allahabadban felkelés tört ki. A fanatikus hindu felkelők egy csoportja megrohant egy áruházat és 19 angol rendőrt megölt. A felkelők fölött most itélkezett a biróság, mely kétszázhuszonnyolc vádlott közül százhetvenkettőt halálra itélt.

Ahol meg a rendőr is lop. A „csehszlovákiai" romlott közállapotokra jellemző fényt vet az alábbi eset: A Reisuer és Fiai pozsonyi szeszkereskedő cég bejelentette a rendőrségen, hogy raktárából ismeretlen tettesek nagymennyiségu szeszt loptak el. A nyomozás kideritette, hogy a tettes Chrastyeszki Vlasztimul cseh rendőr volt. A tolvaj rendőrt letartóztatták.

Egy fürdőkád megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Elveszett hétfőn délután két kotta, benne keresztlevél és születési bizonyitvány. A megtaláló adja le jutalom ellenében lapunk kiadóhivatalában.

Minden meghűlés a lábtól ered, ezért ajánlatos meleg gyapjuharisnyák viselése. Próbálja meg egy fejelésel a legjobb anyagból készitve Filipp harisnyakötődéjében, Szombathely, Széll Kálmán-utca 6.

Keresünk

1 kapusnőt, havi 2000 K fizetéssel és teljes ellátással.

4 mindenest, havi 1400 K., teljes ellátás, és mosási napon 200 K napi pótdij mellett, de a mosás vállalása nem kötelező.

1 háziszolgát, havi 2800 K fizetéssel és teljes ellátással.

Jelentkezés hétköznapokon 11 órakor az igazgatói irodában.

Az ev. leánynevelő intézet igazgatósága.

80/1922 végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi IX. t. c. 102 § a értelmében ezennel kozhirré teszi, hogy a budapesti kozponti kir. járásbiróságnak 1922. évi Pk. VIII.—232—3. sz. végzése következtében Dr. Kopfstein Lipót ügyvéd által képviselt Dr. Tarján Ottó budapesti lakos javára 40000 K. s jár. erejéig 1922 evi október hó 21-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 234120 Kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. butorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kőszegi kir. járásbiróság 1922-ik évi Pk. 1332—922. számu végzése folytán 40000 kor. tőkekovetelés és biróilag már megállapitott költségek erejéig, Lukácsházén leendő megtartására

1923. évi január hó 29-ik napjának délutáni 2 órája

határidőul kitüzetik és az ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégitési jogot nyertek, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőszeg, 1922 évi dec. hó 29. napján

Kiss Kálmán
kir. bir. végrehajtó.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik szeretett kis fiunk

Grastyán Imre

elhunyta alkalmával fájdalmunkat meleg részvétük kifejezésével enyhiteni igyekeztek, főként pedig a Nemezgyár igazgatóságának, valamint az összes nemezgyári munkásoknak jószivü segélyeért ezuton mond halás köszönetet

Kőszeg, 1923 január 23

Grastyán Imre
és családja.

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik szeretett fiunk, ill. fivérünk és sógorunk

ifj. Randweg János

temetésén résztvettek valamint, koszoru adományokért, különössen pedig a helybeli vasuti állomás személyzetének a jóleső meleg részvétért ezuton mondunk hálás köszönetet

Kőszeg, 1922. jan. 26.

a gyászoló család

Káposztás-árverés.

A kőszegi 911 sz. tjkvben 1816 hrsz. alatt felvet káposztás a Betegháznál 35 négyszögöl kiterjedésben irodámban ma, januar 28-an d. u. 3 orakor önkéntes árverésen el lesz adva. Az árverési feltételek irodámban megtudhatók.

Dr. Szovják Hugó ügyvéd.

Elektro Bioskop
a „Mulató" nagytermében.

Müsor: Vasárnap januar ho 28 an:

Apák büne. Szinmü 5 felvonásban a főszerepben OLAF FÖNSS.

ÉS A KISÉRŐ MÜSOR.

Müsor: Penteken, februar 2-an

Halálos mámor

Egy lemondó lelek tragédiája 6 felvonásban, a főszerepben MARIE DÖRO és ALESSANDRO SALVINI.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom **az Ált. Takarékpénztár mellett levő** dúsan felszerelt

kalapos üzletemet,

ahol mindennemü férfi és fiu kalapok a legnagyobb választékban a legolcsóbb napi árban kaphatók. Minden e szakmába vágó férfi és női kalapok javitását és vasalását gyorsan és pontosan eszközlök.

A n. é. közönség szives támogatását kérve vagyok tisztelettel

Simon József
kalaposmester.

Családi ház

2 szobás (konyha, éléskamra előszoba, beépitett kloset) jókarban, szép fekvéssel, udvarra eladó.

Dr. SZOVJÁK HUGÓ ügyvéd Kőszeg.

Faárverés

F. évi február 4 én d. u. 3 órakor az evang. templom udvarában 6 drb. **bálványfa** törzsön árverés utján eladatik.

SZAKÁCSNŐ és SZOBALEÁNY

azonnali belépésre felvétetik.
Cim a kiadóhivatalban.

Tüzifát minden mennyiségben, valamint **vágott fát** legolcsóbb napi áron házhoz szállit

Szovják Béla
Rajnis-utca 5 szám.

---

alkoholmentes, rumaromás szörp melyből 1—2 kávéskanál egy csésze teábapótol rumot, citromot.

Kőszegen is kapható minden jobb fü szer és csemegekereskedésben.

PROVITA ALKOHOKMENTES ITALOK MAGYARORSZÁGI GYÁRTELEPE SZENTGOTTHÁRD. TELEFON 9. szám.

MEGHIVÓ.

A „Kőszegi Bortermelő Szövetkezetnek" 1923. februar 11 én d. e. ½11 órakor Kőszegen a városháza tanácstermében tartandó rendes évi

KÖZGYÜLÉSÉRE

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. Az 1923. évre üzletkimutatás és mérleg előterjesztése és a feltmentvény megadása feletti határozathozatal. 3. Pénztáros választása. 4. Inditványok.

Mérleg. I. VAGYON: Penztári maradvány 1921. dec. 31-ről 2736·72 K. Tagsági dij 3423 K Tartalékalap kamata 20·80 K. Időközi kamat 91·18 K ÖSSZESSEN 6271·70 K — II. TEHER: Italmérési illeték 600 K. Tiszteletdijak 600 K. Küldöncdij 200 K. Nyomtatv. 1022·20 K Tartalékalapra 20·80 K Vegyes kiadásokra 1332·50 Kor. Pénztármaradv. 2496·20 K. ÖSSZESSEN 6271·70 K.

Jelen mérleget megvizsgáltuk és rendben találtuk.
A felügyelőbizottság.

Az üzletkimutatás és merleg a közgyülést megelőző 8 nappal a pénztárosnál betekinthetők. — Inditványok a közgyüles előtt 3 nappal az elnöknél nyujtandók be.

AZ IGAZGATÓSÁG.

HARMONIUMOT
KERES MEGVÉTELRE EV. ÉNEKKAR KŐSZEGDOROSZLÓ.

BÉRBEADÁS 1110 négyzetől nagyságu Gubahegyi szántó 4 évre bérbe adandó; a feltételekről bővebbet nyujt: Gaál Gyuláné, Torda Erzsébet, Bük (Cukorgyár.)

Fenyves Dezső

Budapest, IX., Calvin-tér 7,
VII., Károly-k. 9. IV., Károly-k. 10.

gabardin koverkott és bőrbőri
kelme ujdonságaink megérkeztek

Divatos női rahakelmék	550 K	Virágos szatinok	1190 K
Gyapju sevjottok	1372 K	Divatbársonyok	1848 K
85 cm. széles selymek	1380 K	Cérna grenadin, dupla sz.	728 K
Nehéz Georgotte selymek	3976 K	Himzett batisztok	480 K

2, 2½, 3 es 4 méteres **maradékok** meglepő olcsó árakban

Fehérnemü és vászon
osztályunk előnyös ajánlatai:

Mosott vaszon és sifon	448 K	Férfi köpper alsónadrág	1624 K
Női himzett ingek	868 K	Férfi hálóing	2464 K
Női nadrág azsurral	1148 K	Férfi puha gallér	252 K
Női himzett hálóing	3352 K	Női harisnyák	476 K
Batiszt kombiné csipkével	2520 K	Férfi zoknik	168 K
Csinos tea-kötények	980 K	6 drb. himzett zsebkendő	1120 K
Férfi fehér pikkéing	1886 K	Klot paplanok	7.448 K

Butorszövetek, ágyteritők, asztalteritők nagy választékban

SZÉN TÜZIFA

Wiesi darabos	2400	Kemény	dorong	4600
Trifaili „	2200	Puha	hasáb	3500
Cséri keksz	800		dorong	3200

ürméterenként.

100 kg-ként. — Raktáramba plus forg. adó.
Kapható Frankl Lajosnál Kőszegen.

TREMMEL KÁROLY
ELSŐ KŐSZEGI ÁRVERÉSI VÁLLALATA.

Minden szombaton a városmajorban nagy ÁRVERÉS tartatik.

ÁRVERÉSRE KERÜLNEK:

disznóól, facsarógép bocknyereg, fényképezőgép, fürdőkádak, mángorló, üzleti pult, füszerálvány 96 fiókkal, kirakatszekrény vasredőnnyel, üzletiszekrény, ágyak, szekrények, női, férfi és gyermekruhák, cipők, tükör, képek és olajfestmények, szörmeáruk, gyermekkocsi, lámpa, ajtók, ablakok, vas- és cserépkályhák, hordók, szőlőkádak, irógép, korcsolyák, lábzsákok, asztalok, eke stb.

Veszek minden használt palackokat. Ha a házát el akarja adni, forduljon bizalommal hozzám.

Porosz-, kocka- és trifaili szenet a legolcsóbb napi áron házhoz szállitok.

Fuvarozást vállalok.

ZERTHOFER MIHÁLY
Király-ut 114.

HANGSZEREK, ZONGORÁK, GRAMOFONOK.

Minden hangszerünkert jótállást vállalunk.

Királyi udvari hangszergyár

STERNBERG

Budapest, Rákóczi-ut 60/c
számu saját palotájában.

Irja meg azonnal, hogy milyen hangszerre van szüksége és mi arról dijtalanul küldünk árajánlatot ha ezen ujságra hivatkozik. javitandó hangszerét küldje postán gyárunkba. Jutányosan ujjáalakitjuk. — Gramofontulajdonosoknak legujabb hanglemezekről ingyen és bérmentve küldjük müsorjegyzékünket.

Nyomatott Rónai és Pandur könyvnyomdájában Kőszegen.